

A VÁROSVÉDŐ

honlap: www.erdivarosvedo.uw.hu • drótposta: avarosvedo@freemail.hu

Jótekonysági est Dinnyés Józseffel

A Magyar Rákellenes Liga Mustármag érdi szervezete,
az érdi Környezetvédő Egyesület és
a Szepes Gyula Művelődési Központ
2006. december 9-én 17 órakor
a Szepes Gyula Művelődési Központban
jótekonysági estet szervez
rákbetegek és hajléktalanok megsegítésére.

Az est fővédnöke:

T. Mészáros András, polgármester

Művészvendégek:

Dinnyés József, daltulajdonos

Fellner Gréti, színművész

Tombolat és adományokat elfogadunk.

Belépés ingyenes, adományát perselyben helyezheti el.

Bővebb információ: 30-328-2750

vagy 23-365-490/103-as mellék.

„A boldogságot csak az bírja el, aki elosztja. A fény csak abban válik áldássá, aki másnak is ad belőle. Mert amikor bennünket elküldtek, az útrabocsájító hatalom így szólt: Rád bízok minden embert külön, kivétel nélkül mindenkit, segíts, adj enni, adj ruhát, mindenkire vigyázz úgy mint magadra, és ne hagyd a sötéttségben elmerülni. Amit szerzel, amit elérsz, amit tudsz, amit átélsz, osszad meg. Az egész világ a tiéd. Szabad vagy a kövektől az éterig. Ismerd meg, hódítsd meg, senki se tiltja, de jaj neked, ha magadnak tartod. Elbocsátlak téged is, mint mindenkit: felelős vagy minden emberért aki veled él.”

(Hamvas Béla)

Adni jó!

Egy ismerősöm öt évig munkanélküli volt, összes tartalékát, ékszerét fölélte, napi megélhetési gondjai voltak, s ha valamire szüksége volt gyermekeitől, rokonaitól kellett kérnie. Nem menekült sem depresszióba, sem alkoholizmusba, kitaróan kereste a munkalehetőséget. S amikor már beletörődött az alkalmi munkákba, s a csurranó-cseppenő alamizsnába, megtalálta őt a lehetőség. Nagy-nagy örömeiben megkérdezett egy bölcs embert, hogyan hálálhatná ő ezt meg? Segítsen másokon – volt a válasz, s ha nem jut más eszébe, hát jelképesen fogadjon örökbe egy dévai árva gyermeket, akinek a havi élelmet fizeti, s ha kedve tartja, meg is ismerheti, föl is keresheti. Kerek e világom nem volt boldogabb ember az ismerősömnél, amikor megtudta a gyermek nevét, életkorát, nézegette a fényképét.

Ezt a történetet – igaz történetet – szoktam elmondani mindazoknak, akik panaszkodnak, hogy emelkedik a gáz és kenyér ára, hogy nem lehet füstölt lazacot kapni, hogy nem elég nagy a lakás vagy az autó, hogy télen hideg van vagy nyáron kánikula.

Maga Jézus figyelmeztet bennünket: Ne aggódjatok életeitek miatt, hogy mit esztek, vagy mit isztok? (Mt.6,25). Másol: Adjatok, és akkor ti is kaptok. Jó, tömött, megrázott és túlcsonduló mértékkel mérnek öletekbe. Mert amilyen mértékkel ti mértek, olyannal mérnek majd néktek is. (Lk.6,38) De valljuk meg őszintén, mi, akik a TV előtt szerezzük be napi információinkat, és rádiót hallgatva, újságot olvasva rendezzük be életünket és megélhetésünket, félünk bízni e jézusi ígében!

Amint föl vesszük a más terhét, mintha csökkenne a sajátunk, amint más baját halljuk, mintha felednénk a magunkét. Semmi mást nem kell tennünk, mint nyitottnak lenni a felénk érkező jelzések iránt, befogadni és gondolkodni, hogy miből van feleslegünk, mi az amit nélkülözni tudunk a pénztárcából, a kamrából vagy a szekrényből. Ezután szétnézni a környezetünkben, ki az, aki rászorul a segítségünkre és adni. Adni pár forintot, élelmiszert vagy megunt ruhát, adni egy mosolyt, egy simogatást, egy jó szót annak, aki nagyon szükségét érzi mindezeknek.

És akkor Önök is megtapasztalják – mint történetem főszereplője – mekkora öröm adni. Kívánom, tapasztalják meg, érezzék át és élvezzék a pillanatot, amikor egy ember életében pár perc örömet Önök idéztek elő.

Bartos Csilla

Az érdi KÖRNYEZETVÉDŐ EGYESÜLET továbbra is várja a környezetükért tenni akaró érdeket
MINDEN HÓNAP ELSŐ KEDDJÉN, A SZEPES GYULA MŰVELŐDÉSI KÖZPONTBAN, 18 ÓRÁTÓL.

Telefon: 06-30-328-2750 vagy 06-70-312-9834. Villanylevél: avarosvedo@freemail.hu

Gyermekeknek az állatokról

Legyen saját madáretetőd!

*Ezt a két madáretetőt Pálfi Ferenc készítette.
Kis ügyességgel és némi segítséggel,
ti magatok is készíthettek hasonlót*

Gyerekek, ugye Ti is szeretitek a madarakat nézegetni. Kicses, kedves kicsi állatkák, nagyon mulatságosak, amikor a ragyogó napsütésben a homokban keresgélnek vagy kergetőznek egy gilisztát cipelő társukkal. És milyen szépen énekelnek, vidáman csicseregnek! Csakhogy a nyár elmúlt, szerencsére még nem lepte el a hó az élelmüket, de bizony már alig találnak némi magot. Itt az ideje, hogy segítsünk nekik átvészelni a telet.

Mit kell tehetek, hogy a ti környezetetekben is legyenek madarak?

Ha a kertbe etetőket, itatókat tesztek és azokat rendszeresen feltöltitek magokkal, illetve vízzel, a kismadarak oda fognak szokni és minden nap fölkeresik a z eleséget. Vigyáznunk kell, hiszen az erős télen ha elkezdték etetni a madárkákat és aztán elfeledkeztek róluk, szegénykék el is pusztulhatnak.

Nézzetek utána, hogy melyik madár, milyen eleséget szeret és aszerint adagoljátok a magokat. Ne feledjétek, hogy té-

len is szükségük van folyadékra. Ha találtok egy szalonnabőrt vagy akad egy kis faggyú, fölraggathjátok a fa törzsére, nagyon tápláló csemege. Amit ne tegyünk: ne adjunk a madaraknak sózott szalonnát, mert ez fokozott vízfelvétele kényszeríti őket, a margarin és a vaj pedig akár bélgyulladást is okozhat. A kenyér- és süteménydarabkák gyorsan átnedvesednek, így ideális táptalajt jelentenek a mikroorganizmusoknak, amelyek megbetegíthetik a madarakat. Az etetőt mindig tartsuk tisztán, hogy elejét vegyük a fertőzéseknek, járványoknak.

Az etetéshez legjobb a napraforgó mag, ezt a legtöbb madár szívesen megeszi. Néhány faj, pl. a sármányok és a pintyfélék inkább a földön keresik a táplálékukat, ezért hó- és macskamentes helyre érdemes kiszórni számukra üzletekben kapható pinty eleséget, rostaalját, búzát stb. A fekete rigó, a vörösbegy a konyhai hulladékot is szívesen átböngészi, a fenyőrigók pedig szívesen lakmároznak a gyümölcsfákon maradt almákból. Almával és körtével egyébként nyugodtan etethetünk, de ne vágjuk apró darabokra, mert a fagyott darabkákat a madarak egészben nyelik le, és ezek a jeges táplálékdarabok veszélyes gyulladást idézhetnek elő.

Ha szeretnétek egy igazi, madárbarát kertet, keressétek meg az interneten a Magyar Madártani Egyesület honlapját (www.mme.hu), ott mindent megtaláltok a témával kapcsolatban.

Kókuszetető
Fotó: Tasnádi László

www.erdcenter.hu

A VÁROSVÉDŐ

a Környezetvédő Egyesület hírlevele

II. évfolyam 11. szám

Kiadó:

Környezetvédő Egyesület Érd
Felelős kiadó az Egyesület elnöke
Szerkesztő: Bartos Kornélia Csilla

drótposta: avarosvedo@freemail.hu

Telefon: 06-30-328-2750

AZ ÉRDI KÖRNYEZETVÉDŐ EGYESÜLET

FOTÓ-PÁLYÁZATOT HIRDET

MADARAK ÉS FÁK címmel.

Pályázhat bárki, saját alkotásával, fekete-fehér vagy színes,
A4-es formátumú papír képpel,
amelyen madár vagy fa szerepel.

A beküldött anyagokkal az Egyesület rendelkezik, abból
kiállítást rendez.

Eredményhirdetés és kiállításmegnyitó:

2007. május 10-én, a Madarak és Fák Napján.

Beküldési határidő: 2007. április 15.

Érdeklődni: 06-30-3282750-es telefonon.

A Gárdonyi Géza Általános Iskola nevelési programjáról

Erdélyi János igazgatóval már másodszor volt alkalmam beszélgetni az iskola környezeti nevelési programjáról. Fontosnak tartja, hogy előre kitűzött célokért, megtervezett programokkal dolgozzanak kollégái.

Szabályozási, minőségirányítási ismeretek birtokában, is igazán jól összeállított dokumentumnak ítélem meg a Gárdonyi Géza Általános Iskola nevelési programját.

Nagyon kíváncsi voltam, milyen konkrét események, tevékenységek töltik ki az iskola mindennapjait. A konkrét programokról a tanárokkal beszélgettem. Az alsós tanítók közül Balláné Nemoda Évával, a felsős tanárok közül, pedig Bifkoviczné Liga Erikával.

– Éva, amennyire én ismerem az alsós tananyagot, kifejezetten környezetvédelmet nem tanulnak a gyerekek. Környezetismeret órán inkább természeti ismeretekről kerül szó.

– De igen, ez így van! De az iskolákban nemcsak órákon neveljük a gyerekeket. Több tanórán kívüli nevelési programunk van, és persze nemcsak előre eltervezett programmal lehet a gyermekek szemléletére hatni, hanem a mindennapi példamutatással, a rendes, szép környezettel. Ami a mi esetünkben elég nehéz, ezekben a rossz állapotú épületekben. Itt van például a parlagfű szedés. A gyerekek nagyon élvezték, és sokat tanultak belőle. Az akció befejeztével is hozták, gyűjtötték. Sokat beszélgettünk az ártalmairól és a hatékony megsemmisítéséről. Még felnőtt fejjel is nagy élmény volt látni a hatalmas parlagfű kupacot (hegyet). Biztos vagyok benne, hogy otthon folytatták tovább, és szüleiket is ösztönözték. Arra is nagyon büszkék vagyunk, hogy a megyei versenyen a mi iskolánk lett a második helyezett. Nyereménynek egy projektort választottunk. Másik programunk, a kifejezetten alsósok részére minden év áprilisban a Föld napja környékén meghirdetett, városi környezetvédelmi vetélkedő. Ilyenkor a kis csapatoknak egy egyszerűbb kísérletet kell bemutatnia. Például halmazállapot változást, oldódást.

– Mindenkinék ugyanazt a jelenséget?

– Igen!

– Ezzel egyidőben a Gárdonyi hét alatt a felsősöknek természetismereti vetélkedőt rendezünk – kapcsolódott a be-

szélgetésbe Erika. – Minden évben egy kiválasztott témával kapcsolatosak a feladatok. Például, tavaly a talajjal foglalkoztunk. Kaptak a gyerekek egy előzetes feladatot. Magot kellett ültetniük, még időben, hogy el tudják hozni a palántákat a nevezetes napra. A helyszínen pedig a talajjal kapcsolatos irodalmi, matematikai, életviteli, biológiai, technikai, stb. feladatokat kellett megoldaniuk.

– Ez a komplex megközelítés nagyon jól hangzik! Segít a gyermekeknek a tárgyi tudásukat az élet mindennapjaihoz kötni.

– Pontosan erre törekszünk! Az erdei iskoláknak is ez a célja. Szinte mindegyik osztály elmegy évente egyszer erdei iskolába. A táborig hangulat közepette könnyebb a gyerekekhez közel vinni a természetet. A mindennapokból kiszakítva szinte észrevehetetlenül csordogál beléjük a sok hasznos tudás. Szeretném még megemlíteni, hogy a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóságának internetes játéka 3 csoportunk is indult. Ne feledkezzünk el a közelgő MEK, azaz **mozgás – egészség – környezet** napunkról, ahol újból találkozunk egymással! – figyelmeztetett búcsúzóul Erika.

– Valóban, ez így lesz! Hozom az Egyesület „Ökológiai játszótérjének” játékait. Ennek napnak az élményeit, majd újságunk következő számában fogom megírni. Köszönöm a beszélgetést és továbbra is ilyen kitartó munkát kívánok nektek.

Ispány Judit

Megszűnik az Őrségi Nemzeti Park?

Vas megyében terjedő hírek szerint január elsejétől megszűnne a négy éve létrehozott Őrségi Nemzeti Park Igazgatósága. Az információt – amely értetlenséget váltott ki a térségben – a szaktárca sajtóosztálya cáfolja, átszervezést viszont valóban terveznek.

A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium nem tervezi az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóságának megszüntetését – olvasható a szaktárca, Népszabadság tudósítójához eljuttatott közleményében, amelyből az is kiderül, hogy a minisztérium szerint az igazgatóság jelenlegi 37 fős létszáma csak korlátozott hatékonyságú tevékenységet tesz lehetővé. Ezért a tárca illetékesei úgy döntöttek, hogy a munkahelyek megőrzése mellett, valamint az ottani szakemberek

tudására, tapasztalataira támaszkodva a Balatoni és részben a Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság irányítása alá csoportosítják át azokat a feladatokat, amelyeket ma az Őrségi Nemzeti Park Igazgatósága lát el.

A közlemény úgy fogalmaz: a természetvédelem ellátásában nem találtak olyan szempontot, amely a feladatok csökkentését indokolná. A turizmus területén viszont a Balatoni Nemzeti Park Igazgatóságánál összegyűlt tapasztalatok jól hasznosíthatók az Őrségben is, s ez magasabb színvonalú munkát tesz majd lehetővé.

A Vas megyében terjedő hírek szerint a terület északi része – Kőszeg és a Ság-hegy környéke – a Fertő-Hanság Nemzeti Park, déli része, vagyis az Őr-

ség és térsége pedig a Balaton-felvidéki Nemzeti Park irányítása alá tartozik majd. Markovics Tibor, az Őrségi Nemzeti Park igazgatója nem kívánta kommentálni értesüléseinket. Márkus Ferenc, a WWF Magyarország igazgatója kérdésünkre válaszolva azt mondta: tájékozódás céljából felkeresték a tárca szakállamtitkárát, Haraszthy Lászlót, aki elmondta: elsősorban takarékosági megfontolásból döntöttek az átszervezésről.

Lugosy Arnold, az Őrségi Szalafő polgármestere közölte, hogy a kistérség huszonkét polgármestere Óriszentpéteren találkozott a napokban, és úgy döntöttek: tiltakozó levelet írnak a szaktárca vezetőjének az átszervezés miatt.

Forrás: greenfo.hu

A Kárpátok gerincein

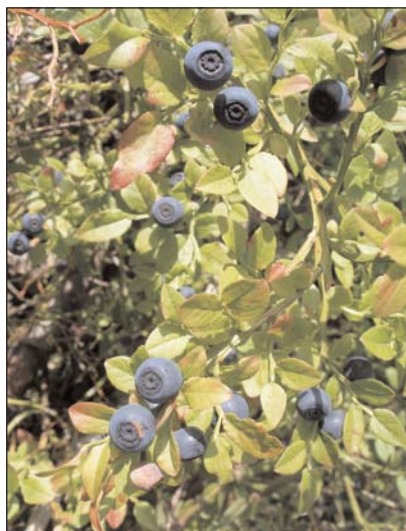
Igazi kárpáti lucos

Az előző írásomban a Görgényi-havasok alacsonyabb részeinek növényzetéről, illetve a Sóvidék természeti képéről adtam egy kis ízelítőt, most képzeletben feljebb kapaszkodunk, a Kárpátok gerinceire.

A sóvidéki bükkösökbe 8-900 méter tengerszint feletti magasságban eleinte csak szálanként vegyül egy-egy túlevelű fa, majd 1000 méter körül már összefüggő fenyveseket találunk. Persze sokfelé lejjebb is előfordulnak lucosok, de azok zömét a felfokozott kereslet miatt az erdészet telepítette a bükkös zónába.

Parajdról hosszan kanyarogva jutunk fel a Görgényi-havasok egyik legfelső hágójára, a majd 1300 méteren fekvő Bucsin-tetőre. Innét kényelmesen feljuthatunk a térség tetejére az 1777 m magas Mező-havasra – legalább is úgy hittük.

Mint korábban már leírtam, a Görgényi-havasok a Hargitával és a Kelemen-havasokkal együtt, a Kárpátok belső vulkáni koszorújának tagjai, tehát a mi Börzsönyünk, Mátránk, és a Zemplénünk testvérei. De míg a mieink kb. 10 millió éve bezűntették a működésüket – a 2-3 millió éves bazaltvulkánjaink nem keverendők ide – addig az erdélyiek még 1-2 millió éve működtek. A terület még most is aktív, ha látvány már nem is, de forró oldatok, gőzök és gázok még a mai napig is szivárognak a felszínre. Ennek a tevékenységnek köszönhető a Hargita mofettája, a torjai büdös barlang, a pokolsár, vagy a borvizek. A korukból adódóan az erdélyi vulkánok kevésbé töredezték össze, kevésbé pusztultak le, mint a hazaiak, az elsődleges vul-

Fekete áfonya

káni formák még jobban megtalálhatók. Ezért igyekeztünk fel a Mező-havas gerincére, amely Közép-Európa talán legizgalmasabb kráterpereme.

A Bucsin-tetőn üdülőházak találhatók, az út mentén árusító standok sorakoznak. Általában érvényes Erdélyre is az a keleti jellegű „vásárlási szabály”, hogy szinte kötelező alkudni, illetve érdeklődni az áru elkészítése felől. Ilyenkor jókat lehet beszélgetni, sokat megtudhatunk a helyiek életéről, gondolkodásáról, olykor még a magyarországi nagypolitikáról is. Jó tanács: ne akarjunk okosabbak lenni náluk... a hazai, városi értelmiség egyes köreinek buszos kirándulásai olykor igen pusztítólag hatnak az amúgy is megkeseredett magyar-magyar kapcsolatra. Beszéltem olyan áruossal, aki több százezres bevételről mondott le, mert „kitessékelt” egy busznyi fennhézázó, okoskodó kuncsaftot. A standokat is érdemes alaposan végig járni, mert az értékes helyi termékektől, a kínai eszközökgig mindent árulnak... aztán nehogy itthon csalódjunk az „eredeti erdélyinek vélt” termékben.

Siketfajd

Nos a településtől és vásárától elszakadva, megkezdjük túránkat az üde zöld fenyvesekben. Eleinte jól haladtunk, még a jelzett turistautakat is megtaláltuk, bár folytonos bizonytalanság uralkodott bennünk, mert sok volt a viharok által bedőlt fa, néhol benőtt az út, olykor bezavart a már talán megszüntetett régi is. Aztán teljesen elvesztettük a jelzést. Ráadásul ezekben a napokban – június végén - egymást érték a zivatarok, így most is tornyosulni kezdtek a felhők, távoli morajokat hozott a feltámadó szél. Ekkortájt Magyarországon kb. 8-9 tornádó alakult ki, de a szomszédos Kelemen-havasokban is több haláleset volt. Így a vihar közeledtével, s az utat amúgy is elvesztve, odanavigáltam magunkat a vélt kráterperemhez. Sajnos ezt a részt sűrű fenyves borította, ezért semmilyen kilátásunk sem volt a kráterre és a tájra. Viszont a függőlegesen álló, oszlopos kialakulású sziklaképződményeken olyan ősi jellegű erdő tenyészett, amelyet nem sokat lehet látni a környéken.

Sötét sziklafalak, vihartépte, csonka fenyőóriások, kövér mohapárnák, hatalmas páfrányok, és egy igen kíváncsi, agresszív légyecsapat uralták a környéket. Ezek a legyek állandó-

Mezőhavas kráterpereme

an szemnek nézték a fényképezőgémem optikáját, ellepték, így nem sikerült igazán jó képet készítenem erről a vadonról.

A Bucsin túloldalán már komoly felhő kerekedett, villámolt, ezért megkezdtük visszaereszkedésünket. Egyes szakaszokat szinte futva tettünk meg, különösen azután, amikor frissnek mondható medveürülékre leltünk. Felzavartunk egy szép siketfajdot is. Ez a magashegységek fácánja. Körülbelül annyi esélyem is volt a felszökkenő madarat lefotózni, mint itthon a fácánt - semmi.

Amikor az embert ennyi sikertelenség éri, megpróbál az autó közelében szétnézni és vigasztalódní. Részben sikerült is. A környező patakok mentén igen szép, virággazdag magaskórósok tenyésztek, feljebb szép körtikések voltak. De a legizgalmasabb egy frissen vedlett vipera megtalálása volt. Egészen meglepett a találkozás, sok mindenre számítottam, de arra nem, hogy a turistaháztól 20 méterre, marhák taposta erdőalj, vizes élőhelyén viperára lelek. No – gondoltam – valahogy elkapom és lefotózom. De a kígyó olyan gyorsan elbújt a hordalékon kialakult, gazosban, hogy esélyem sem volt harapás nélkül előrángatni, így fotó helyett csak a levedlett bőrért tudtam elhozni.

Sömörös kosborok

Érdekes, ezekben a napokban több viperával is összeakadtam, szándékosan kerestem őket, de mindannyiszor váratlanul ért a találkozás. Többségük a patakok hordalékán, szigetein, ágak, kövek között napozott, és a magas növényzet miatt nem lehetett őket lefotózni. Legérdekesebb az volt, amikor egy sziklával, bokorrá rágott bükkökkel tarkított legelőt jártam be viperák miatt, majd a sikertelenség érzését egy szép ár-

vácskacsokor fotózásával igyekeztem elűzni. Az árvácska, az egyik sziklás bükkbokr védelmében nőtt, tehát itt elhasaltam, és összpontosítottam a „zseniális” fotóra. Mellettem zizegni kezdett a bokor belseje, majd az oldalamtól 30-40 cm-re megjelent egy keresztes vipera. Lelkesen felém szaglászott a villás nyelvével, majd szemrevételezett. Úgy látszik nagy falatnak ítélte, ezért gyorsan visszavonult. Én a közelség miatt mozdulni sem merem, így megint nem lett viperafotóm.

Persze ilyenkor joggal kérdezi az olvasó, hogy amíg én fotózok, mit csinál a család? Nos a feleségem hobbija a madarászás, így ő a madarakat, esetleg a virágokat lesi – talált is a vipera kalandom közben szép orchideákat -, a lányaim meg fűrödtek, illetve játszottak a patakban. Úgy kell a családi kirándulásokat kitalálni és megvalósítani, hogy mindenki számára jusson egy fél, vagy negyed nap, hogy az érdeklődésének, vagy korának megfelelő élményeket begyűjtse. Ha sikerül ezt az arányt megtalálni, akkor nem válik nyüggé a gyerekek számára sem a családi kirándulás.

Például 12-14 éves korig nagy élmény a közös áfonyázás. Ezeket a magashegységi fenyveseket a legtöbb helyen hektáros foltokban borítja az áfonya, fél óra alatt már jelentős mennyiséget lehet gyűjteni. Ezek jó része persze azonnal fogyasztásra kerül, de olykor kiváló esti program lehet az áfonyabefőzés is. A saját készítésű áfonyalekvárnál nincs jobb!

Itt a hegyvidéken sokan élnek áfonyagyűjtésből, mivel e finom gyümölcs a savanyú talajú bükkösöktől egészen az alhavas törpecsérjés övig igen gyakori.

A **vörös áfonya** (*Vaccinium vitis-idaea*) örökzöld, kemény levelű hajtásai ráborulnak a talajra. Virágai apró, rózsaszínű bögrécskék, amelyekből piros bogyók fejlődnek. Ezeket csak nyár végén, vagy ősszel érdemes szedni, akkorra érik be, előtte jellegtelen, lisztes ízű. A **fekete áfonya** (*V. myrtillus*) világoszöld hajtásai, hegyesedő tojásdad levélkéi felfelé állnak. A termés hamvaskék, később lilásfekete, lapított végű bogyó. Mindkét faj levelei gyógyhatásúak, vitaminkúrához, belső vérzések elleni gyógyteákhoz használják. Idehaza ritkák, ezért védettek, gyűjtésük tilos.

A Sóvidékről a Görgényi-havasokon átkelve Gyergyóba is átnéztünk, ahol többek között a Gyilkos-tó, majd a Békás-szoros csodáit néztük meg, de ez már egy új történet.

Halász Antal

Virágzó és terméző vörös áfonya

Őszi avarégetés helyett...

Itt van az ősz, itt van újra, s szép, mint mindig... bár meg kell hagyni, ezt a szépséget időről időre sűrűn gomolygó füstfelhő homályosítja el. A langyos szeptemberi-októberi napokon újra és újra megjelenik az évszakra oly jellemző bűzös mumus, a Lelkes Kerti Avarégetés.

A TERMÉSZET MINTÁJÁRA...

Nos, mint tudjuk, ősszel a nagy mennyiségű lehullott lomb sokakat az örületbe kerget – főként azokat, akik a színpompás műremeknek beillő levélszőnyeg látványát kizárólag az erdőben tartják helyénvalónak és élvezhetőnek, saját kertjükben viszont leginkább hadat üzennek neki. Kár. Az avar ugyanis fontos védelmi szerepet tölt be a természetben, vagy - ha úgy vesszük - a kertünkben is végbemenő természetes körforgásban. A lehullott levelekből összeálló takaróréteg nélkül a talaj szempontjából életfontosságú mikroorganizmusok (egysejtűek, gombák, stb.) nem tudják átvészelni a telet. A lombtakaró búvóhelyet és meleget jelent a talaj és a növények számára elengedhetetlenül fontos földműves gilisztáknak, rovaroknak, csigáknak, apró hullóknak; de a hidegek beköszöntével csoportosan járó madárvendégek – a bio-kertészek tavaszi és nyári idénymunkásai – is gyakran keressének táplálékot a földet borító avar közt. A fák, bokrok alatt, cserjés részekben vagy ágyásokon nyugodtan otthagyhathatjuk hát lehullott lombunkat – a természet mintájára.

Ezzel az egyszerű eljárással – elhatározással... – nem csak munkától, égetéstől, bezsákolts „hulladéktól(!)” szabadulunk meg, de többek között nem járunk hozzá a szűkebb környezetünkben élő állatok életterének, táplálkozási területének további, körmönfont megrövidítéséhez sem. Tavaszra a lombtakaró szép lassan visszahúzódik, lebomlik. Egy jó tanács a gazdától: a talajon hagyott vagy szétterített avarréteg lehetőleg legyen levegős, tehát vékony gallyakat, ágdarabokat is szórjunk közé.

A LOMBKOMPOSZTÁLÁSRÓL

Persze, akad olyan kert is, ahol nincs lehetőség az összes lehullott lomb talajtakaróként való felhasználására. Nos, még ebben az esetben sem kell az égetés ősi művészetéhez folyamodni,

hisz azért létezik további környezetkímélőbb, természetközelebbi megoldás: a komposztálás. Mint tudjuk, kedvenc kerti foglalatosságunk egyik nagy előnye, hogy segítségével szerves anyagokat juttatunk vissza a körforgásba, s így – műtrágya helyett ezzel - javítjuk kertünk talajának tápanyagtartalmát. Szóval. Ha van komposztáló, egy-egy adag rendszeresen belekevert avar minden bizonnyal jó hatással lesz a szerves halomban végbemenő átalakulási folyamatokra. Ha viszont ennél többet is szeretnénk tenni, akkor építhetünk külön lombkomposztáló hálót. Előnye, hogy kizárólag lehullott lombbal pakolhatjuk meg, nem kell forgatni és átrakni, csak feltöltéskor jól meglocsolni a bele kerülő leveleket. A hálót egyszerűen kialakíthatjuk barkácsboltban vásárolt dróthálóból és néhány cölöpből vagy vasrúdból, méretét a lehullott lomb mennyiségéhez igazíthatjuk. (Magyar cég termékeként Tárnokon is beszerezhető előre gyártott lombkomposztáló, lásd: www.komposztalj.hu, www.compostal.hu).

Fontos megjegyezni, hogy minden levél komposztálható, viszont a különféle fajták lebomlási ideje eltér egymástól. Példának okáért a dió, a vadgesztenye, a platán de még a is nyár hosszabb idő alatt komposztálódik, de ezeket is nyugodtan gyűjthetjük, sőt - minél több fajta levelet keverjük össze! Tavaszra – akárcsak az erdőben – szépen összeesik, lebomlik a lombkupac, de a kerti munkák beindulásának idején még esetlegesen megmaradt halmocskát elhasználhatjuk talajtakarásra (párolgás, gyomosodás, stb. ellen) vagy tavasztól a vegyes zöld javakat komposztáló kertünkbe adagolhatjuk.

És még egy esetleges megoldási javaslat a gazdától: gyümölcs- és díszfák, a bokrok lehullott lombját közvetlenül beáshatjuk a földbe is, ahol a levél tavaszig korhadással hasznosul és humusszal gazdagítja a talajt.

Az ideai szén-dioxid, szén-monoxid kibocsátás övezte „avarégetős” szezonban gondolkodjunk el mielőtt az első gyufát meggyújtánánk, s ha épp a szomszéd készül rá... hát vele is megpróbálhatunk – fentiek alapján – némi nemű konstruktív beszélgetést kezdeményezni.

Forrás: www.komposztalj.hu

Növényvédő szerek az élelmiszerekben

Az európai piacokon a zöldségek és gyümölcsök mintegy 5 százaléka a megengedett határérték felett szennyezett növényvédő szerekkel. A termékek közel 50 százaléka kimutatható mennyiségben tartalmaz különféle kemikáliákat, melyek határérték alatti koncentrációban is egészségügyi kockázatot jelentenek. Az Európai Bizottság felmérése szerint európai lakosság 71 százaléka tart attól, hogy a zöldségek és gyümölcsök növényvédő szerekkel szennyezettek. Az új tagállamokban ez az érték valamivel magasabb, hazánkban például 80 százalék

Az Európai Bizottság legújabb, a zöldség- és gyümölcsfélék növényvédő-szennyezettiségevel foglalkozó jelentése szerint nem alaptalanok a fogyasztók aggodalmai. A dokumentum az EU tagországok 2004-ben végzett vizsgálatait összegzi. A vizsgált termékek 47 százaléka tartalmazott kimutatható mennyiségben szermaradékokat. A vizsgált zöldségek és gyümölcsök 5 százaléka, míg a bibeitelek 2,7 százaléka a határérték feletti szennyezettséget mutatott. A szermaradékokat tartalmazó, illetve a többféle hatóanyaggal szennyezett minták aránya 1999 óta egyenesen emelkedik az EU-ban. Néhány kultúra esetén egyes növényvédő szerek mennyisége gyermekeknél elérheti a mérgezési határértéket is. A többféle növényvédő szer együttes egészségügyi hatásával kapcsolatban jelentős tudományos bizonytalanság tapasztal-

ható. A hatályos szabályozás nem képes megvédeni az olyan érzékeny társadalmi csoportokat mint például a gyermekek. A Bizottság több alkalommal is beismerte, hogy a növényvédő szerek komoly aggodalomra adnak okot. Ennek ellenére az uniós politika nem lép fel az élelmiszerek szennyezettségének csökkentése érdekében.

Az Unió területén minden évben több terméken egységes elvekkel végzik a szermaradék-vizsgálatokat. 2004-ben nyolc terméket vizsgáltak. A hazai minták közül az uniós átlagnál az alma, a paradicsom, a saláta kisebb, míg az eper nagyobb arányban volt szermaradékoktól mentes. A fejes káposzta, póréhagyma, rizs és zab esetén hazánkban nem találtak szermaradékokat. Magyarországon a többféle szermaradékkal is szennyezett minták aránya 13,4 százalék, mely az uniós átlagnál (23,4 százalék) alacsonyabb. Összességében a hazai és más kelet-közép-európai országok termékeinek szennyezettsége a nyugat-európaihoz hasonló. A felmérések eredményei megerősítik, hogy szükség van a lakosság és a termelők tájékoztatásának javítására, valamint az ellenőrzések fokozására és a büntetések szigorítására.

További felvilágosítás:

Pál János, Levegő Munkacsoport, tel.: 411-0509

Forrás: www.greenfo.hu

MAGYAR RÁKELLENES LIGA ÉRDI SZERVEZETE

Téli védőoltások daganatos betegeknek

Mire kell figyelnie a daganatos betegeknek a téli időjárás közeledtével? Milyen védőoltások javasoltak?

Mint arra az elmúlt években is felhívtuk tisztelt Olvasóink figyelmét, a szakértők tanácsa szerint **feltétlenül javasoltak a téli védőoltások daganatos betegeknek**. A legfontosabb az **influenza elleni védőoltás**. Számos bizonyíték van arra, hogy az oltással valóban meg lehet előzni az influenza kialakulását, vagy meglehetősen csökkenteni lehet a súlyosságát.

Az influenza és a **tüdőgyulladás elleni vakcináció** együtt is megtörténhet.

A védőoltásokból a **gondozó orvos vagy a házi orvos ingyenesen juttathat bizonyos kockázati csoportokba tartozó személyeknek, így például daganatos betegeknek, immunhiányos személyeknek, 60 év felettieknek stb.**

Az e csoportokba nem sorolható páciensek 50 százalékos támogatás mellett, orvosi rendelvényre a gyógyszertárakban juthatnak hozzá az oltóanyaghoz.

Fontos tudnivaló, hogy immungyengeséggel járó állapotokban, például daganatos betegekben az immunrendszer válasza gyengült, emiatt az oltás védő hatása mérsékelte.

A betegek védelme a környezetük (családtagok, gondozók) oltásával fokozható!

Az alábbiakban a www.daganatok.hu interjút olvashatják Ludwig Endre professzorral, a László Kórház infektológusával.

Daganatok.hu: Professzor úr, mit lehet tenni az influenza megelőzéséért a daganatos betegségben szenvedőknek? Mire kell vigyázni, mire kell az átlagnál is jobban odafigyelni?

Ludwig Endre: Mielőtt a részletekről beszélünk, le kell szögezni, hogy általában daganatos betegekről nem lehet beszélni, hisz nagyon különböző daganattípusokról és nagyon különböző stádiumban lévő betegekről van szó. Azt azonban tudjuk, hogy azok az igazán csökkent immunitásúak, vagyis azok az igazán veszélyeztetettek a fertőzésekre, akik éppen most állnak kezelés alatt - akár gyógyszeres, akár másfajta kezeléssel van szó -, illetve azok, akik már nagyon előrehaladott állapotban vannak. Külön kategóriát képeznek a különböző hematológiai rosszindulatú betegségeiben szenvedők, tehát a leukémiás vagy limfómás betegek.

Általánosságban annyi mondható, hogy az őszi-téli hónapokban bizonyos kórokozók száma nagyobb, és az influenza is jellegzetesen ebben az évadban gyakoribb. Ha lesz influenzajárvány, azt hiszem, hogy a legfontosabb tanács a daganatos betegek számára, hogy kerüljék a tömegeket, kerüljék a zsúfolt helyeket. Ahol nagyon sok ember zsúfolva, egy légtérben fordul elő, ott nagyobb a valószínűsége annak, hogy egy másik tüszentő vagy köhögő ember szájából, a légutakból kikerülő baktériumszemcsék vagy vírusrészecskék a levegőben átkerüljenek hozzá.

Daganatok.hu: Nyilván sok olyan beteg van, aki ambuláns kezelésre jár, és nem engedheti meg magának, hogy taxiba üljön. Ők mit tehetnek?

Ludwig Endre: Hát esetleg egy sálát vagy egy kendőt tegyenek maguk elé, ha a feltűnő maszkot nem akarják használni, és a lehetőségekhez képest meg kell próbálni nem a

legnagyobb tömegben közlekedni. Az, hogy táplálkozzanak jól, meg szedjenek vitaminokat, jól ismert és általános dolgok.

Daganatok.hu: Érdemes beadatni az influenza elleni védőoltást?

Ludwig Endre: A legfontosabb megelőzési mód a védőoltás. Nem is kérdéses, hogy az oltás hatékony: millió bizonyíték van, hogy valóban meg lehet előzni vele az influenza kialakulását vagy meglehetősen csökkenteni lehet a súlyosságát. Tehát azt hiszem, hogy a daganatos betegeknek az oltás egyértelműen és feltétlenül javasolt.

Daganatok.hu: Meddig kell ezt legkésőbb beadni?

Ludwig Endre: Egy oltás után a védekezőképesség 7-14 nap múlva kezd jelentkezni, tehát azt lehet mondani, hogy minél előbb, hisz nem tudjuk pontosan, hogy mikor jön az influenza. Mindenképpen célszerű most, november-december hónapban megcsinálni.

Daganatok.hu: Hol kérhetik az oltást a betegek? Kell-e fizetni érte?

Ludwig Endre: Az oltást a házi orvosuknál kérhetik a betegek, de mindenképpen konzultálják meg kezelőorvosukkal is. Különböző gyári készítmények vannak, amelyek különböző típusú, de klinikai aktivitásukban lényegében azonos értékű vakcinák, és ezek között van teljesen ingyenes is.

Daganatok.hu: Milyen védőoltás javasolt az influenza-oltáson kívül?

Ludwig Endre: A tüdőgyulladás kórokozója elleni oltás is javasolt. Ez is jól elérhető Magyarországon, és annak ellenére, hogy idősekben vagy csökkent immunitású betegekben nem olyan teljes az immunválasz, mint fiatal és egészséges páciensekben, egyöntetű az álláspont, hogy mind az időseknek, mind a daganatos betegeknek érdemes a védőoltást megkérni, illetve célszerű lenne az influenza elleni oltással összekapcsolni. Tehát egy influenza és egy tüdőgyulladás elleni vakcináció együtt is megtörténhet.

Forrás: www.daganatok.hu

MUSTÁRMAG

Magyar Rákellenes Liga Érdi Szervezet

www.erdirakliga.fw.hu • erdirakliga@freemail.hu

telefon: 06-20-56-55-208

számlaszám: 12001008-00102329-00400001

Lelkiségegy telefonszolgálat a 06-80-505-675

ingyenes zöld számon hétfőtől szombatig 9-21 óráig.

Sirius Állat- és Természetvédelmi Közhasznú Alapítvány
 Telefon: 06 30 276-6071 (Böjtös Andrea) • 06 30 910-6987 (Böjtös Éva)
 Email: siriusmail@freemail.hu • Bankszámlaszám: • 10403136-49534949-49521015

**MA-IS Szolgáltató -
Mérnök Bt.**

Tisztelt Cégvezető!

Vegye igénybe **ingyenes tájékoztató**nkat a vállalkozásokkal szemben támasztott **környezetvédelmi elvárásokról, jogszabályokról!**

További szolgáltatásaink:

- **Hulladék** nyilvántartások, bevallások,
- **Levegőminőség**-védelmi bevallások,
- **Vízminőség**-védelmi bevallások,
- **Környezetvédelmi szabályozások** elkészítése,
- **HACCP, ISO 9001, ISO 14001** rendszerek kiépítése.

Telefon: 70 312 98 34, 30 289 85 74
 e-mail: maiserd.bt@axelero.hu

**Hirdetésével a Környezetvédő
Egyesületet támogatja!**

E G Y E N S Ű L Y - T O R N A

minden pénteken 18 órakor
 a Parkvárosi Közösségi Házban (Bajcsy-Zs. út 206.)
 Tanfolyamvezető: **BOZÓ KRISZTIÁN**
 Érdeklődni a 20 9110-641-es telefonszámon

KONTÉNERES SZÁLLÍTÁS

- sitt • kommunális hulladék • lomtalanítás
- HÁZ- ÉS LAKÁSFELÚJÍTÁS**
- ács, tetőfedő, bádogos munkák
 - hő- és hangszigetelés • gipszkarton szerelés
 - víz-, gáz-, gázkészülék és fűtészerezés
 - burkolás, kőművesmunkák • festés, mázolás
 - épületek és vasszerkezetek bontása
 - gépi földmunka

I + M UNIVERSAL Bt.

2030 Érd, Kossuth L. u. 176.
 Telefon: 06-20/386-7579, 06-30/254-5180,
 06-70/389-6874 • Fax: 06-23/362-939

Jogsegélyszolgálat

A Városvédő és Városépítő Egyesület minden héten pénteken 17 és 19 óra között **ingyenes jogi tanácsadást tart.**

Helyszín: Érd, Diósi út 4/1
(a Ritmus Áruház mellett, a vasút felőli bejárat)

Dr. Szabó Ferenc ügyvéd.

Tel.: 06 30 352-1275

GYÓGYÍTÓ, FRISSÍTŐ MASSZÁZS

Bozó Krisztián • Telefon: 06-20-911-0641

Ha ezt a hirdetést magával hozza,
 a 3. alkalom ingyenes!

MÉRLEGKÉPES KÖNYVELŐ

TELEFON: 06-30-850-3047

SZENNYVÍZSZIPPANTÁS

DUGULÁSELHÁRÍTÁS, CSATORNATISZTÍTÁS

NAGYNYOMÁSÚ WOMA AUTÓVAL.

FÜLÖP SÁNDOR VÁRJA MEGRENDELÉSEIKET!

Telefon: 23-377-062, 06-20-9368-062

HAGYOMÁNY, KÉZMŰVESSÉG, NÉPMŰVÉSZET

**Egyedi kerámiák igényes kivitelben,
 nagy választékban a készítőtől.**

SZÜCS LÁSZLÓNÉ keramikus

2030 Érd, Fürdő utca 32.

Telefon, fax: 06-23-374748

**ÖKOTÁRS
ALAPÍTVÁNY**

A VÁROSVÉDŐ az ÖKOTÁRS ALAPÍTVÁNY támogatásával jelenik meg. www.okotars.hu